

Iekšējās drošības birojam aprit astoņi gadi

Publicēts: 01.11.2023.

[Aktualitāte](#)

[Informācija presei](#)

[Jaunami](#)

FOTO: Madara Gritāne

Pirms astoņiem gadiem, 2015. gada 1. novembrī, stājās spēkā Latvijas Republikas Saeimas pieņemtais Iekšējās drošības biroja likums, kura mērķis ir nodrošināt tiesiskumu un objektivitāti tiesībsardzības iestāžu amatpersonu un darbinieku izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā un novēršanā, lai veicinātu sabiedrības uzticību valsts pārvaldei.

Vēsturiski Iekšējās drošības biroja izveidošanas pamatā bija Eiropas Cilvēktiesību Tiesas judikatūrā paustais par neatkarīgas izmeklēšanas iestādi, ievērojamais lietu skaits, kas 2012.gada sākumā atradās Ministru kabineta pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja lietvedībā par iespējamo vardarbību no valsts iestāžu amatpersonu puses, un 50 000 eiro lielā kompensācija, kuru Eiropas Cilvēktiesību Tiesa piesprieda par labu iesniedzējam sakarā dēla nāves apstākļiem policijas darbinieku bezdarbības dēļ, ilgstošo izmeklēšanu un neefektīvo uzraudzību.

Izpildot rekomendācijas, darbību uzsāka neatkarīga izmeklēšanas iestāde – Iekšējās drošības birojs, kas atrodas iekšlietu ministra pārraudzībā.

2023. gada 1. novembrī aprit astoņi gadi kopš dibināts Iekšējās drošības birojs - valsts pārvaldes iestāde, kuras uzdevums ir nodrošināt neatkarīgu un objektīvu noziedzīgu nodarījumu atklāšanu, izmeklēšanu un novēršanu, vairojot sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldes iestādēm, gadījumos, kad pretlikumīgi rīkojušies Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu nodarbinātie (izņemot Valsts drošības dienestu), Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, pašvaldības policijas un ostas policijas darbinieki, pildot dienesta pienākumus, ja tie saistīti ar vardarbību. Astoņu gadu atskaites punkts iezīmē intensīvu

līdzšinējo darbu noziedzīgu nodarījumu novēršanas jomā, tiecoties uz iekšējās drošības biroja vīziju – valsts drošību un sabiedrisko kārtību nodrošina godprātīgas un uzticamas amatpersonas.

Iekšējās drošības biroja priekšnieka pienākumu izpildītājs Igors Jaunrodziņš uzsver: "Astoņu gadu laikā ģeopolitiskā situācija pasaulē ir strauji mainījies, tādējādi gan ārējās, gan iekšējās drošības nozīme ir ievērojami pieaugusi. Profesionāli un godprātīgi tiesībsargāšanas iestādēs strādājošie, uz kuriem sabiedrība var paļauties, ir iekšējās drošības īstenošanas un pastāvīgas stiprināšanas stūrakmens, tādējādi aizvien zīmīgāka kļūst arī iekšējās drošības biroja misija - veikt objektīvu un neatkarīgu izmeklēšanu."

Šajā laikā veikta pirmstiesas izmeklēšana vairāk nekā 870 kriminālprocesos un prokuratūras iestādēm nosūtīti vairāk nekā 360 kriminālprocesi pret teju pus tūkstoti valsts amatpersonu kriminālvajāšanas uzsākšanai par noziedzīgiem nodarījumiem.

I. Jaunrodziņš norāda: "Vienlīdz būtiska uzmanība tiek veltīta preventīvo pasākumu īstenošanai, kas vērsta uz noziedzīgu nodarījumu mazināšanu iekšlietu ministrijas padotības iestādēs, īpaši akcentējot vardarbīgas rīcības un korupcijas riskus. Neapšaubāmi iekšējās drošības biroja līdzšinējās darbības laikā atklātie un izmeklētie noziedzīgie nodarījumi nereti radījuši neviensmērīgu attieksmi, tostarp arī negatīvi paustu retoriku, piemēram, publisko iepirkumu jomā. Jāuzsver, ka, spējot ievērot labus valsts pārvaldības principus, valsts budžetu izdotos ieguldīt vitāli svarīgajās jomās - kā sabiedrības drošībā, tā arī veselībā, izglītībā un citās. Esam gandarīti, ka sadarbības iestādēs izpratne par negodprātīgas rīcības izraisītiem un veicinošiem apstākļiem vairojas, tostarp arī vairāk tajās tiek pievērsta uzmanība iekšējās kontroles mehānismiem un izvērtēti pretlikumīgas rīcības riski."

Valsts pārvaldē strādājošo amatpersonu noziedzīgu nodarījumu izskaušana ir ne vien iekšējās drošības biroja, citu tiesībsargāšanas un tiesu sistēmas iestāžu uzdevums, bet būtisku lomu ieņem arī sabiedrības aktīva iesaiste. Astoņu gadu laikā iekšējās drošības birojā saņemts ievērojams iesniegumu skaits – kopumā vairāk nekā 8800. Vienlaikus notiek iedzīvotāju aktīva anonīma ziņošana gan informatīvajā uzticības tālrunī, gan elektroniskajā pastā, sasniedzot 300-400 ziņojumus gadā.

Raugoties nākotnes perspektīvā, iekšējās drošības biroja stratēģijā izvirzītas prioritātes, fokusējoties uz efektīvu un kvalitatīvu noziedzīgu nodarījumu atklāšanu un izmeklēšanu, un prevenciju - identificējot un mazinot amatpersonu noziedzīgas rīcības cēloņus un veicinošus faktoros. Vienlaikus būtiska nozīme Biroja funkciju veikšanā tiek piešķirta arī motivētam un zinošam personālam, kā arī iekšējo procesu pastāvīga pilnveidei.

Iekšējās drošības biroja darba rezultāti parāda, ka sākotnēji atklātie noziedzīgie nodarījumi bija vienkārši, tad gadiem ejot tie kļūst komplicētāki, grūtāk realizējami, kas izmeklēšanas procesā prasa zināšanas un pieredzi. Ir izdarīts daudz ne tikai noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un izmeklēšanā, bet arī noziedzīgu nodarījumu novēršanas jomā, virzot iniciatīvas, kas fokusētas uz amatpersonu izglītošanu un sabiedrības izpratnes veidošanu. Nākamajos gados iekšējās drošības birojs, apjaušot pretlikumīgas rīcības risku cēloņus, reaģējot uz izmaiņām un ārējo faktoru ietekmi, turpinās stiprināt izmeklēšanas kvalitāti, cilvēkresursu kapacitāti un sadarbību ar sabiedrību, nevalstiskajām organizācijām un iekšlietu sektoru.

Risku analīzes rezultātā pozitīvi vērtējama situācija Eiropas Cilvēktiesību Tiesā, kur kopš 2017.gada nav jaunu spriedumu, sabiedrības modrā rīcība, anonīmi ziņojot par amatpersonu pārkāpumiem, un iekšlietu resora risku vadības nozīmes apzināšanās, kas nepastarpināti liek domāt par cilvēkresursiem, nevainojamas reputācijas izvērtējumu kandidātu atlasē un motivāciju dienēt iekšlietu resorā.

<https://www.idb.gov.lv/lv/jaunums/ieksejas-drosibas-birojam-aprit-astoni-gadi>